Obiteljsko uzdržavanje

Latvija

1 Što u praksi znače koncepti „uzdržavanje" i „obveza uzdržavanja"? Koje osobe moraju drugim osobama plaćati doplatak za uzdržavanje?

U latvijskom nacionalnom zakonodavstvu ne postoji sveobuhvatna definicija uzdržavanja, ali postoji zajedničko shvaćanje posebnih pitanja koja se odnose na uzdržavanje druge osobe. Na primjer, uzdržavanje djeteta odnosi se na troškove koje svaki roditelj mora plaćati za dijete, bez obzira na financijsku situaciju. Latvijska vlada utvrdila je najniži iznos uzdržavanja za dijete (*Ministru kabinets*). Definicija uzdržavanja za dijete navedena je u Zakonu o fondu za jamstva za uzdržavanje.

Zajedničko shvaćanje mnogih pitanja koja se odnose na obveze uzdržavanja – koje se može nazivati različitim imenima, kao što je „uzdržavanje" (*uzturlīdzekļi*) ili „resursi za osiguranje prethodne razine blagostanja" (*līdzekļi iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai*) – temelji se na sudskoj praksi razvijenoj u sudskim odlukama. Na primjer, opće je prihvaćeno da uzdržavanje između bračnih partnera znači dugoročna financijska pomoć koju jedan bračni partner pruža drugome čije su se materijalne okolnosti pogoršale.

Osobe koje imaju obvezu plaćanja uzdržavanja:

Roditelji imaju obvezu uzdržavati svoju djecu

Roditelji djeteta imaju obvezu uzdržavati svoje dijete dok ono ne bude moglo samo sebe uzdržavati. Stoga obveza uzdržavanja djeteta ne prestaje s punoljetnošću djeteta. Međutim, sud može ocijeniti treba li odobriti uzdržavanje ako je dijete postalo punoljetno i prekinulo je obrazovanje ili stručno usavršavanje i može se uzdržavati svojim radom, ali to ne čini. Treba imati na umu da obveza roditelja da uzdržavaju svoju djecu mora biti razmjerna financijskim mogućnostima roditelja. Bez obzira na to, svaki roditelj ima obvezu plaćati najniži iznos uzdržavanja koji je propisala vlada, bez obzira na svoje financijske mogućnosti. Obveza uzdržavanja djeteta obvezujuća je bez obzira na to živi li dijete s jednim ili oba roditelja ili odvojeno.

Uzdržavanje djeteta podrazumijeva osiguravanje hrane, odjeće, smještaja i zdravstvene skrbi, osobne skrbi, odgoja i obrazovanja (osiguravanje psihičkog i fizičkog razvoja u skladu s djetetovom osobnošću, vještinama i interesima te pripremanje djeteta za koristan rad u društvu).

Djeca imaju obvezu uzdržavanja roditelja

Sva djeca imaju obvezu u jednakoj mjeri uzdržavati svoje roditelje. Ako su financijske mogućnosti djece različite, sud može utvrditi njihove obveze u skladu s financijskim mogućnostima svakog djeteta.

Svaki bračni partner ima obvezu uzdržavati drugog bračnog partnera

U slučaju poništaja braka i ako je samo jedan od bivših bračnih partnera bio svjestan da je brak u trenutku sklapanja bilo moguće poništiti, drugi bračni partner, koji toga nije bio svjestan, ima pravo na potraživanje od prvog bračnog partnera u skladu s njegovim financijskim mogućnostima u cilju osiguranja prethodne razine blagostanja. U trenutku razvoda braka ili nakon njega bivši bračni partner može od drugog bračnog partnera tražiti sredstva u skladu s njegovim financijskim okolnostima u cilju osiguranja prethodne razine blagostanja.

U sljedećim slučajevima ne postoji obveza bivšem bračnom partneru osigurati sredstva za osiguranje prethodne razine blagostanja:

vrijeme koje je prošlo od razvoda ili poništaja braka jednako je trajanju razvedenog braka ili trajanju suživota u slučaju poništenog braka;

bivši bračni partner ponovno je sklopio brak;

bivši bračni partner ima dovoljne prihode da može sam sebe uzdržavati;

bivši bračni partner zbog rada se odrekao uzdržavanja;

bivši bračni partner koji ima obvezu plaćati uzdržavanje nema dovoljno sredstava za život ili je postao nesposoban za rad;

bivši bračni partner počinio je kazneno djelo protiv drugog bračnog partnera ili protiv života, zdravlja, slobode, imovine ili časti srodnika drugog bračnog partnera u silaznoj ili uzlaznoj liniji;

bivši bračni partner napustio je drugog bivšeg bračnog partnera u bespomoćnom stanju iako mu je mogao pomoći;

bivši bračni partner namjerno je podnio lažnu tužbu za kazneno djelo protiv jedne od osoba iz točke 6.;

bivši bračni partner živi nemoralno i rasipno;

jedan od bračni partnera je umro ili se smatra umrlim;

postoje drugi važni razlozi.

Bake i djedovi imaju obvezu uzdržavanja unuka

Ako dijete nema roditelje ili ako roditelji ne mogu uzdržavati dijete, obveza prelazi na djedove i bake u jednakoj mjeri. Ako su financijske mogućnosti bake i djedova različite, sud može utvrditi njihove obveze u skladu s financijskim mogućnostima svakog djeda ili bake.

Unuci imaju obvezu uzdržavanja djedova i baka

Svi unuci, prema potrebi, imaju jednaku obvezu uzdržavanja djedova i baka. Ako su financijske mogućnosti unuka različite, sud može utvrditi njihove obveze uzdržavanja djedova i baka u skladu s financijskim mogućnostima svakog unuka.

Obveze uzdržavanja na temelju ugovora o uzdržavanju

Stranke se mogu dogovoriti da će plaćati uzdržavanje na temelju ugovora o uzdržavanju. U skladu s ugovorom o uzdržavanju, jedna stranka drugoj stranci osigurava neku materijalnu korist u gotovini ili u naravi, a druga stranka zauzvrat preuzima obvezu uzdržavanja prve stranke tijekom njezina života, osim ako je dogovoreno drugačije trajanje. Ako nije dogovoreno drugačije, uzdržavanje uključuje hranu, smještaj, odjeću i skrb. Ako je primatelj uzdržavanja maloljetnik, ono uključuje i odgoj i obrazovanje u ustanovi za obvezno obrazovanje.

Obveza uzdržavanja koja proizlazi iz osobne ozljede

Ako osoba koja je obveznik uzdržavanja u odnosu na neku drugu osobu umre zbog osobne ozljede, obveza prelazi na osobu koja je odgovorna za smrt oštećene stranke. O iznosu takve naknade odlučuje sud uzimajući u obzir dob umrle osobe, njegovu sposobnost da se uzdržava prije smrti i, naposljetku, potrebe osobe kojoj treba plaćati uzdržavanje. Ako osoba kojoj bi trebalo plaćati uzdržavanje ima dovoljno sredstava za život, nema potraživanja.

2 Do koje godine dijete može primati doplatak za uzdržavanje? Postoje li različita pravila za uzdržavanje maloljetnika i odraslih osoba?

Roditelji djeteta imaju obvezu uzdržavati svoje dijete dok ono ne bude moglo samo sebe uzdržavati. Stoga obveza uzdržavanja djeteta ne prestaje s punoljetnošću djeteta. Međutim, sud može ocijeniti treba li odobriti uzdržavanje ako je dijete postalo punoljetno i prekinulo je obrazovanje ili stručno usavršavanje i može se uzdržavati svojim radom, ali to ne čini.

U latvijskom zakonodavstvu nije definirano što čini sredstva kojima će se osigurati prethodna razina blagostanja drugog bračnog partnera. Također nije definirano što uključuje obveza prema roditeljima ili bakama i djedovima.
U latvijskom zakonodavstvu uzdržavanje djeteta definirano je kao osiguravanje hrane, odjeće, smještaja i zdravstvene skrbi, osobne skrbi, odgoja i obrazovanja (osiguranje psihičkog i fizičkog razvoja u skladu s djetetovom osobnošću, vještinama i interesima i pripremanje djeteta za koristan rad u društvu). Opseg uzdržavanja ovisi o pravu djeteta na primjerene životne uvjete i o djetetovim stvarnim potrebama.

3 Moram li se prijaviti ovlaštenom nadležnom tijelu ili sudu kako bih dobio uzdržavanje? Koji su glavni elementi tog postupka?

Kako bi osigurao bilo koji oblik uzdržavanja, podnositelj zahtjeva mora se obratiti sudu u skladu s postupkom utvrđenim u Zakonu o parničnom postupku. Podnositelj zahtjeva mora sudu podnijeti zahtjev i sve ostale potrebne isprave.
Djetetovi roditelji mogu sklopiti sporazum u obliku javnobilježničkog akta (*notariāls akts*) u kojem je predviđeno mjesečno plaćanje uzdržavanja. Taj je sporazum građanska transakcija koja ima pravne posljedice jer obvezuje obje stranke na postupanje u skladu s odredbama pravnog ugovora i na usklađivanje s tim ugovorom. Ako jedan od djetetovih roditelja ne ispuni obveze iz sporazuma o plaćanju fiksnog iznosa uzdržavanja ili plaćanju uzdržavanja u određenim vremenskim razmacima, sporazum se može predati sudskom ovršitelju (*tiesu izpildītājs*) na ovrhu.
Latvija je uspostavila Fond za jamstva za uzdržavanje (*Uzturlīdzekļu garantiju fonds*) u svrhu plaćanja uzdržavanja za maloljetnu djecu iz državnog proračuna. Nositelj imovine je Uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje (*Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija*). Uprava Fonda izravno je podređena Ministarstvu pravosuđa.
Uzdržavanje se može dobiti iz Fonda za jamstva za uzdržavanje ako se prvo pokušalo naplatiti uzdržavanje sudskim postupkom: ako nije moguće ovršiti tražbinu, uzdržavana osoba može podnijeti zahtjev upravi Fonda.
Uprava Fonda plaća predujmove uzdržavanja samo ako je izvršenje sudske odluke kojom se određuje plaćanje uzdržavanja u skladu s primjenjivim građanskim postupkom proglašeno nemogućim ili ako obveznik uzdržavanja postupi u skladu s odlukom kojom se nalaže plaćanje, ali ne plati najmanji iznos uzdržavanja koji je propisala vlada.
Uprava Fonda dužna je postupati kao ovršitelj duga protiv dužnika bez potrebe za donošenjem posebne sudske odluke za iznos uzdržavanja koji je isplaćen iz Fonda.
Sljedeći se postupak primjenjuje na dobivanje uzdržavanja od uprave Fonda za jamstva za uzdržavanje:
Podnositelj zahtjeva – dijete koje je uzdržavana osoba – može izravno upravi Fonda podnijeti zahtjev kojem su priloženi sljedeći dokumenti:
preslika sudske odluke kojom se određuje uzdržavanje,
potvrda koju je izdao ovršitelj i kojom se potvrđuje da se pokazalo nemogućim izvršiti odluku kojom se od obveznika uzdržavanja traži plaćanje uzdržavanja te da je obveznik uzdržavanja postupio u skladu sa sudskom odlukom kojom je određeno plaćanje uzdržavanja, ali nije osigurao najniži iznos uzdržavanja koji je propisala vlada. Takva se potvrda mora dostaviti upravi Fonda u roku od mjesec dana od izdavanja,
ako se traži uzdržavanje putem ovlaštenog zastupnika, isprava kojom se potvrđuje ovlaštenje.

4 Je li moguće podnijeti zahtjev u ime rođaka (ako jest, do kojeg koljena) ili djeteta?

Da, ovlašteni zastupnik može podnijeti zahtjev u ime srodnika ili bliske rodbine. U slučaju maloljetnika zahtjev mogu podnijeti njihovi zakonski zastupnici, odnosno, njihovi roditelji ili skrbnici.

5 Ako namjeravam pokrenuti sudski postupak, kako da znam koji je sud nadležan?

Pravilima o nadležnosti predviđeno je da je za naplatu uzdržavanja bilo koje vrste nadležan okružni ili gradski sud (*rajona (pilsētas) tiesa*).
U Latviji je sud nadležan u skladu sa sljedećim:
Uredbom Vijeća (EZ) br. 4/2009 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja („Uredba o uzdržavanju”),
bilateralnim i multilateralnim ugovorima koji su obvezujući za Republiku Latviju,
Zakonom o parničnom postupku, ako nisu primjenjive odredbe Uredbe o uzdržavanju ili odredbe bilateralnih i multilateralnih ugovora koji su obvezujući za Republiku Latviju.
U Zakonu o parničnom postupku predviđeno je da su sljedeći latvijski sudovi nadležni za zahtjeve za uzdržavanje:
postupak se može pokrenuti na sudu u mjestu boravka tuženika,
ako tuženikovo mjesto boravka nije poznato, ili tuženik nema trajno mjesto boravka u Latviji, moguće je pokrenuti postupak na sudu u mjestu u kojem se nalazi njegova nepokretna imovina ili na sudu u mjestu njegova posljednjeg poznatog boravka,
postupak u vezi s naplatom uzdržavanja za djecu ili roditelje može se pokrenuti na sudu u mjestu boravka tuženika,
postupak u vezi s obvezama uzdržavanja koje proizlaze iz osobne ozljede također se može pokrenuti u mjestu boravka tuženika ili u mjestu u kojem je nanesena ozljeda.

6 Moram li kao podnositelj zahtjeva pokrenuti sudski postupak putem posrednika (npr. odvjetnika, središnjeg ili lokalnog nadležnog tijela, itd.)? Ako ne moram, koji se postupci primjenjuju?

Podnositelj zahtjeva ne mora se koristiti uslugama odvjetnika ili nekog drugog posrednika za pokretanje postupka i podnošenje tužbe sudu. Podnositelj zahtjeva ne mora proći postupak mirenja prije razmatranja predmeta na sudu.
Međutim, tijekom priprema za suđenje sudac mora pokušati pomiriti stranke. Stoga se potiče stranke da postignu sporazum prije razmatranja predmeta na sudu.
Također je važno istaknuti da se stranke mogu dogovoriti o zahtjevima za uzdržavanje bez pokretanja sudskog postupka.

7 Moram li platiti pristojbe za pokretanje sudskog postupka? Ako moram, koliko će one približno iznositi? Ako nemam dovoljna financijska sredstva, mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?

U skladu s člankom 43. stavkom 1. Zakona o parničnom postupku sljedeće osobe oslobođene su plaćanja sudskih troškova državi (državna pristojba (*valsts nodeva*), sudske pristojbe (*kancelejas nodeva*) i troškova postupka (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*)):
tužitelji, u slučaju zahtjeva za naplatu uzdržavanja za dijete ili roditelja i u slučaju zahtjeva za utvrđivanje očinstva ako je postupak pokrenut istovremeno sa zahtjevom za naplatu uzdržavanja djeteta,
podnositelji zahtjeva u stvarima koje se odnose na priznanje ili priznanje i izvršenje strane odluke o naplati uzdržavanja za dijete ili roditelja,
tužitelji, u odnosu na potraživanja koja proizlaze iz osobnih ozljeda čija je posljedica osakaćenje ili druga šteta za zdravlje ili smrt osobe,
tuženici u predmetima koji se odnose na smanjenje iznosa uzdržavanja za dijete ili roditelja koje je odredio sud i smanjenje iznosa uzdržavanja koje je sud odredio u odnosu na potraživanje koje proizlazi iz osobnih ozljeda čija je posljedica osakaćenje ili druga šteta za zdravlje ili smrt.
U članku 34. stavku 1. Zakona o parničnom postupku propisano je da tužbeni zahtjev (*prasības pieteikums*) može biti izvorni zahtjev ili protutužba, zahtjev podnesen u predmetu koji je već u tijeku s trećom strankom koja ima neovisno potraživanje u odnosu na predmet spora, zahtjev u posebnom sudskom postupku ili drugi zahtjev koji se podnosi sudu i koji je predviđen u mjerodavnom zakonodavstvu. Za podnošenje svake tužbe plaća se sljedeća pristojba:
do 2 134 EUR: 15 % traženog iznosa, ali ne manje od 70 EUR,

od 2 135 do 7 114 EUR: 320 EUR plus 4 % traženog iznosa koji premašuje 2 134 EUR,
od 7 115 EUR do 28 457 EUR: 520 EUR plus 3,2 % traženog iznosa koji premašuje 7 114 EUR,
od 28 458 do 142 287 EUR: 1 200 plus 1,6 % traženog iznosa koji premašuje 28 457 EUR,
od 142 288 do 711 435 EUR: 3 025 EUR plus 1 % traženog iznosa koji premašuje 142 287 EUR,
više od 711 435 EUR: 8 715 EUR plus 0,6 % traženog iznosa koji premašuje 711 435 EUR.
U predmetima za naplatu uzdržavanja smatra se da je traženi iznos ukupni iznos koji se mora platiti u jednoj godini.
Pravnu pomoć stranim podnositeljima zahtjeva ili podnositeljima zahtjeva koji imaju pravo na pravnu pomoć u skladu s Uredbom o uzdržavanju u Latviji pruža središnje tijelo osnovano u skladu s Uredbom, odnosno, uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje. Uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje pruža pravnu pomoć i usluge zastupanja pred latvijskim sudovima i tijelima za ovrhu domaćim uzdržavanim osobama i stranim uzdržavanim osobama koje imaju pravo na pomoć u skladu s Uredbom.
U slučajevima koji nisu predviđeni u Uredbi o uzdržavanju latvijska država odobrava pravnu pomoć osobi koja zbog svoje situacije ili imovine i prihoda ne može osigurati zaštitu svojih prava. Pravna pomoć odobrava se u skladu sa Zakonom o pravnoj pomoći.
Pravna pomoć dostupna je za pokrivanje troškova izrade dokumenata u postupku, za pravno savjetovanje tijekom sudskih postupaka i za zastupanje na sudu. U prekograničnim sporovima, povrh navedene pomoći, osoba ima pravo dobiti usluge sudskog tumača, usluge prevođenja određenih sudskih i izvansudskih isprava ili dokumenata koje je podnio tužitelj, a koji su nužni za donošenje odluke o predmetu i u određenim slučajevima čak i plaćanje troškova putovanja na sudske rasprave. Država ne plaća sudske troškove. Troškovi uključuju državnu pristojbu, sudsku pristojbu i troškove postupka te iznose plative svjedocima i vještacima, troškove povezane s ispitivanjem svjedoka, troškove povezane s dostavom preslike zahtjeva tužitelja i sudskih poziva i slično. Međutim, nakon razmatranja materijalnih okolnosti osobe, sud je može u cijelosti ili djelomično osloboditi plaćanja sudskih troškova u državni proračun ili dopustiti obročno plaćanje.

8 Kakvo će uzdržavanje sud vjerojatno odobriti? Kako se izračunava iznos održavanja? Je li moguće revidirati sudsku odluku ako se troškovi života ili obiteljske okolnosti promijene? Ako jest, kako (npr. putem automatskog sustava indeksacije)?

Kada sud odobri uzdržavanje djeteta, on ga može odrediti u fiksnom iznosu ili u nekom drugom obliku, primjerice u hrani, odjeći, smještaju ili i jednom i drugome.
Kada procjenjuje i dodjeljuje konačni iznos uzdržavanja sud će prvo uzeti u obzir financijsko stanje stranaka, životne uvjete i njihove obiteljske okolnosti te će primjereno razmotriti sve dostavljene dokaze.
Kada odlučuje o plaćanju uzdržavanja za dijete, sud će ocijeniti sve okolnosti i dokaze u pojedinom predmetu i utvrditi iznos uzdržavanja. Najniži iznos uzdržavanja koji svaki roditelj mora osigurati u skladu s propisima koje je donijela vlada iznosi 25 % minimalne mjesečne plaće koju je utvrdila vlada svaki mjesec za svako dijete od rođenja do navršenih 7 godina života te 30 % minimalne mjesečne plaće koju je utvrdila vlada za svako dijete u dobi od 7 do 18 godina.
Za promjene već utvrđenog iznosa i razdoblja plaćanja te izuzeća od plaćanja predmetna stranka mora podnijeti novi zahtjev. Sud zatim može u novom postupku preispitati iznose plaćanja uzdržavanja na temelju promjena financijske situacije i obiteljskih okolnosti predmetnih stranaka te u skladu s time povećati ili smanjiti iznos uzdržavanja.

9 Kako i kome će se uzdržavanje isplaćivati?

Obveznik uzdržavanja mora plaćati uzdržavanje uzdržavanoj osobi. Ako u ime maloljetnog djeteta zahtjev podnosi jedan od njegovih roditelja ili skrbnik, uzdržavanje se plaća toj osobi, a ne djetetu. Uzdržavanje se tradicionalno plaća u fiksnim iznosima u određenim vremenskim razdobljima, na primjer u obliku odbitka od plaće. Rješe su mogući i drugi oblici plaćanja.

10 Ako dotična osoba (dužnik) ne plati dobrovoljno, koje je akcije moguće poduzeti kako bi ju se prisililo da plati?

Ako obveznik uzdržavanja ne plati uzdržavanje dobrovoljno, osoba kojoj je odobreno uzdržavanje mora ishoditi ovršni nalog (*izpildu raksts*) od suda koji je odlučivao o predmetu. Ovršni nalog ili ovršni nalog sastavljen u drugoj državi članici Europske unije mora se dostaviti sudskom ovršitelju na izvršenje (*tiesu izpildītājs*) u roku od 10 godina od stupanja na snagu sudske odluke ili presude suca, osim ako se primjenjuje zastara. (Ako su plaćanja u određenim razmacima vraćena uslijed sudske presude, ovršni nalog ostaje na snazi za cijelo vrijeme trajanja plaćanja u određenim razmacima, a rok zastare počinje teći od završnog dana svakog plaćanja). Ovršitelj pokreće postupak obvezne ovrhe na temelju pisanog zahtjeva stranke koja traži ovrhu. Sudski ovršitelj mora prihvatiti ovršni nalog ako se mjesto boravka obveznika uzdržavanja ili njegova imovina ili radno mjesto nalaze u okrugu sudskog ovršitelja (*iecirknis*). Sudski ovršitelj može prihvatiti i ovršne naloge koji će se izvršavati u području nadležnosti regionalnog suda (*apgabaltiesa*) kojem je pripojen sudski ovršitelj i u čijem području sudski ovršitelj ima ovlasti djelovati.
Obvezne ovršne mjere uključuju sljedeće: ovrha na pokretnoj imovini koja pripada obvezniku uzdržavanja, uključujući imovinu u vlasništvu drugih osoba i na nepokretnoj imovini obveznika uzdržavanje koja se izvršava prodajom te imovine; ovrha iznosa koje obvezniku uzdržavanja duguju druge osobe (naknada za rad i istovjetna plaćanja, drugi prihod obveznika uzdržavanja, polozi u kreditnim institucijama); ovrha na nepokretnoj imovini koja pripada obvezniku uzdržavanja prodajom imovine ili druge mjere utvrđene u presudi.

11 Ukratko opišite sva ograničenja provedbe, posebice pravila za zaštitu dužnika i ograničenja ili rokove zastare u svom sustavu provedbe.

U skladu s člankom 570. Zakona o parničnom postupku ne može se ovršiti imovina obveznika uzdržavanja ako on radi, prima mirovinu ili stipendiju, a iznos koji treba ovršiti ne premašuje dio mjesečnog prihoda koji se u skladu sa zakonom može ovršiti. U Zakonu o parničnom postupku propisane su posebne kategorije imovine koja se ne može ovršiti, odnosno, određeni kućanski uređaji, oprema za kućanstvo ili nužna odjeća obveznika uzdržavanja i članova obitelji koji o njemu ovise. U skladu s člankom 594. Zakona o parničnom postupku, u cilju otplate duga oduzima se dio naknade za rad i istovjetnih plaćanja plaćenih dužniku podložno sljedećem:
U predmetima za naplatu uzdržavanja za prehranu maloljetne djece ili u korist uprave Fonda za jamstva za uzdržavanje, dio plaće obveznika uzdržavanja i istovjetnih plaćanja u iznosu od 50 % minimalne mjesečne plaće mora ostati netaknut i za svako uzdržavano maloljetno dijete moraju se zadržati sredstva jednaka iznosu državnog davanja za socijalno osiguranje.
U drugim predmetima za naplatu uzdržavanja iznos koji se oduzima od naknade za rad obveznika uzdržavanja i plaćanja istovjetnih tom iznosu može iznositi 50 %, ali minimalna mjesečna plaća mora ostati netaknuta i za svako ovisno maloljetno dijete moraju se zadržati sredstva jednaka iznosu državnog davanja za socijalno osiguranje.
U skladu s člankom 632. Zakona o parničnom postupku uzdržavana osoba ili obveznik uzdržavanja mogu podnijeti obrazloženu pritužbu kojom osporavaju postupke sudskog ovršitelja u postupku izvršenja presude ili odbijanje ovršitelja da izvrši te radnje, osim u iznimnim okolnostima. Pritužba se podnosi okružnom ili gradskom sudu u mjestu u kojem se nalazi ured sudskog ovršitelja u roku od 10 dana od datuma kada su se dogodile osporene radnje ili, ako je podnositelji pritužbe pravovremeno obaviješten o vremenu i mjestu poduzimanja radnji, od datuma kada je podnositelj pritužbe saznao za takve radnje. U skladu s člankom 634. Zakona o parničnom postupku ako je ukinuta presuda koja je već izvršena i nakon ponovljenog suđenja donesena je presuda kojom se odbacuje zahtjev, ili je donesena odluka o prekidu sudskog postupka ili o tome da neće biti donesena odluka o predmetu, izvršenje presude poništava se i svi iznosi ovršeni od obveznika uzdržavanja u korist tužitelja u skladu s presudom ukidaju se i moraju se vratiti tuženiku.

U skladu s člankom 546. Zakona o parničnom postupku, ovršne isprave za pokretanje obvezne ovrhe mogu se podnijeti u roku od 10 godina od datuma stupanja na snagu sudske presude ili odluke, pod uvjetom da zakonom nisu propisani drugi rokovi zastare. Ako su plaćanja u određenim razmacima vraćena uslijed sudske presude, ovršni nalog ostaje na snazi za cijelo vrijeme trajanja plaćanja u određenim razmacima, a rok zastare počinje teći od završnog dana svakog plaćanja.

12 Postoji li organizacija ili nadležno tijelo koje mi može pomoći pri osiguranju uzdržavanja?

Osoba može podnijeti zahtjev za uzdržavanje maloljetnika upravi Fonda za jamstva za uzdržavanje ako je izvršenje sudske odluke kojom se određuje plaćanje uzdržavanja u skladu s primjenjivim građanskim postupkom proglašeno nemogućim ili ako obveznik uzdržavanja postupi u skladu s odlukom o obvezi plaćanja, ali ne plati najmanji iznos uzdržavanja.

U skladu s Uredbom o uzdržavanju, uzdržavanje od obveznika uzdržavanja koji se više ne nalazi u Latviji može se naplatiti podnošenjem zahtjeva upravi Fonda za jamstva za uzdržavanje. Uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje obavlja funkciju središnjeg tijela u Latviji za potrebe Uredbe.

U skladu s Uredbom o uzdržavanju, osoba koja ima zakonsko pravo na uzdržavanje može podnijeti zahtjev Fondu za jamstva za uzdržavanje i zahtjev upućen drugoj državi članici Europske unije radi:

pribavljanja odluke kojom se nalaže naplata uzdržavanja u državi u kojoj tuženik ima mjesto boravka;

prilagodbe iznosa uzdržavanja (povećanje ili smanjenje);

pribavljanja odluke kojom se nalaže naplata uzdržavanja i utvrđuje očinstvo u državi u kojoj živi tuženik;

priznavanja odluke latvijskog suda kojom se nalaže naplata uzdržavanja, proglašenje uzdržavanja izvršivim te izvršenje.

13 Mogu li organizacije (državne ili privatne) unaprijed u cijelosti ili djelomično umjesto dužnika isplatiti uzdržavanje?

Uprava Fonda može postupati u ime obveznika uzdržavanja djeteta ako je izvršenje sudske odluke kojom je određena obveza plaćanja uzdržavanja u skladu s primjenjivim građanskim postupkom proglašeno nemogućim ili ako obveznik uzdržavanja postupi u skladu s odlukom kojom se nalaže plaćanje, ali ne plati najmanji iznos uzdržavanja koji je propisala vlada. Ako uprava Fonda plati uzdržavanje, ona ima pravo poduzeti korake za naplatu plaćenih iznosa uz zakonske kamate (vidjeti 3. pitanje).

14 Ako se nalazim u ovoj državi članici, a dužnik ima prebivalište u drugoj državi:

14.1 Mogu li dobiti pomoć nadležnog tijela ili privatne organizacije u toj državi članici?

Ako tužitelj i dijete imaju prebivalište u Latviji, ali obveznik uzdržavanja ima boravište u drugoj državi, tužitelj može podnijeti zahtjev za uzdržavanje upravi Fonda za jamstva za uzdržavanje ako je izvršenje sudske odluke kojom je određena obveza plaćanja uzdržavanja u skladu s primjenjivim građanskim postupkom proglašeno nemogućim ili ako obveznik uzdržavanja postupi u skladu s odlukom kojom se nalaže plaćanje, ali ne plati najmanji iznos uzdržavanja. Ako obveznik uzdržavanja ima boravište u stranoj državi i u Latviji nema imovinu koja bi se mogla ovršiti, tužitelj bi trebao podnijeti zahtjev za priznanje i izvršenje sudske odluke u predmetnoj stranoj državi prije podnošenja zahtjeva upravi Fonda za jamstva za uzdržavanje. Ako se pokaže da je izvršenje odluke u predmetnoj stranoj državi nemoguće, tužitelj može podnijeti zahtjev upravi Fonda tražeći da preuzme ulogu obveznika uzdržavanja u odnosu na ovršivo uzdržavanje.

Uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje obavlja funkciju središnjeg tijela u skladu s Uredbom o uzdržavanju (vidjeti 3. i 13. pitanje), stoga se zainteresirane stranke za pomoć u okviru Uredbe mogu obratiti upravi Fonda.

Ako latvijski sud donese odluku o ovrsi uzdržavanja, a osoba koja ima boravište u Latviji želi ostvariti priznanje i/ili izvršenje te odluke u drugoj državi članici Europske unije ili želi pribaviti sudsku odluku protiv obveznika uzdržavanja koji ima boravište u drugoj državi članici Europske unije, uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje može pomoći toj osobi da, u skladu s Uredbom o uzdržavanju, proslijedi odluku latvijskog suda predmetnoj stranoj državi radi priznanja i/ili izvršenja i donošenja odluke o zahtjevu.

Uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje može postupati umjesto obveznika uzdržavanja i platiti uzdržavanje maloljetnog djeteta te može dostaviti informacije o pitanjima uzdržavanja.

(Vidjeti 3. i 13. pitanje).

14.2 Ako da, kako se mogu obratiti tom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji?

Uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje (*Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija*)

Adresa: Pulkveža Brieža iela 15, Riga

LV-1010, Latvia

Telefon: +371 67830626

Faks: +371 67830636

E-adresa: pasts@ugf.gov.lv

15 Ako se nalazim u drugoj državi, a dužnik se nalazi u toj državi članici:

15.1 Mogu li izravno uputiti zahtjev takvom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji u toj državi članici?

15.2 Ako mogu, kako se mogu obratiti tom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji i kakvu vrstu pomoći mogu primiti?

Ako se uzdržavana osoba nalazi u drugoj državi članici EU-a, a obveznik uzdržavanja nalazi se u Latviji, uzdržavana osoba može podnijeti zahtjev središnjem tijelu države u kojoj ima prebivalište u skladu s Uredbom o uzdržavanju. Zahtjevom se može tražiti donošenje odluke kojom se određuje obveza plaćanja uzdržavanja u Latviji u mjestu u kojem živi obveznik uzdržavanja ili odluke kojom se nalaže plaćanje uzdržavanja usporedno s utvrđivanjem očinstva u Latviji ili odluke kojom se u Latviji proglašava izvršivom strana odluka kojom se nalaže plaćanje ili odluka kojom se provodi strana odluka. U skladu s Uredbom središnje tijelo strane države provodi nužne formalnosti i prosljeđuje zahtjev uzdržavane osobe latvijskom središnjem tijelu osnovanom u skladu s Uredbom. Latvijsko središnje tijelo – uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje – pomoći će stranom podnositelju zahtjeva da podnese odluku stranog suda na izvršenje ili priznanje i izvršenje u Latviji ili će pomoći tužitelju da podnese zahtjev za naplatu uzdržavanja latvijskom sudu u mjestu boravka obveznika uzdržavanja ili zahtjev za naplatu uzdržavanja u skladu s utvrđivanjem očinstva u Latviji.

Ako je izvršenje sudske odluke kojom se određuje obveza plaćanja uzdržavanja u skladu s primjenjivim parničnim postupkom proglašeno nemogućim ili ako obveznik uzdržavanja postupi u skladu sa sudskom odlukom kojom mu je određena obveza plaćanja, ali ne plati najniži iznos uzdržavanja, osoba koja ima prebivalište u Latviji zajedno s djecom, i svi imaju prijavljeno boravište u Latviji, može podnijeti zahtjev upravi Fonda za jamstva za uzdržavanje zajedno sa zahtjevom za plaćanje uzdržavanja.

U skladu s Uredbom o uzdržavanju, osoba mora podnijeti zahtjev središnjem tijelu države u kojoj ima boravište. Osoba koja ima boravište u Latviji može podnijeti zahtjev Upravi Fonda za jamstva za uzdržavanje radi sljedećeg:

za osiguranje odluke kojom se nalaže naplata uzdržavanja u drugoj državi članici Europske unije u kojoj tuženik ima boravište;

za osiguranje odluke kojom se nalaže naplata uzdržavanja zajedno s utvrđivanjem očinstva u drugoj državi članici Europske unije u kojoj tuženik ima boravište;

ako je odluka kojom se nalaže plaćanje uzdržavanja već donesena, radi priznavanja te odluke i proglašenja njezine izvršivosti i ovrhe u drugoj državi članici Europske unije u kojoj tuženik ima boravište.

Ako je izvršenje sudske odluke kojom se određuje obveza plaćanja uzdržavanja u skladu s primjenjivim parničnim postupkom proglašeno nemogućim ili ako obveznik uzdržavanja postupi u skladu sa sudskom odlukom kojom mu je određena obveza plaćanja, ali ne plati najniži iznos uzdržavanja, osoba koja ima prebivalište u Latviji zajedno s djecom, i svi imaju prijavljeno boravište u Latviji, može podnijeti zahtjev upravi Fonda za jamstva za uzdržavanje zajedno sa zahtjevom za plaćanje uzdržavanja.
Uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje (*Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija*)
Adresa: Pulkveža Brieža iela 15, Riga
LV-1010, Latvia
Telefon: +371 67830626
Faks: +371 67830636
E-adresa: pasts@ugf.gov.lv
U skladu s Uredbom o uzdržavanju, uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje obavlja funkcije središnjeg tijela u Latviji.
Uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje plaća predujmove uzdržavanja uzdržavanoj osobi umjesto obveznika uzdržavanja samo ako je izvršenje sudske odluke kojom je određena obveza plaćanja uzdržavanja u skladu s primjenjivim građanskim postupkom proglašeno nemogućim ili ako obveznik uzdržavanja postupi u skladu s odlukom kojom se nalaže plaćanje, ali ne plati najmanji iznos uzdržavanja koji je propisala vlada.

16 Obvezuje li tu državu članicu Haški protokol iz 2007.?

Latviju obvezuje Haški protokol iz 2007.

17 Ako državu članicu ne obvezuje Haški protokol iz 2007., koji će se zakon primjenjivati na zahtjev za uzdržavanje prema pravilima međunarodnog privatnog prava? Koja su odgovarajuća pravila međunarodnog privatnog prava?

Latviju obvezuje Haški protokol iz 2007.

18 Koja su pravila za pristup pravosuđu u prekograničnim slučajevima unutar EU-a u skladu sa strukturom poglavlja V. Uredbe o uzdržavanju?

U skladu s člankom 43. Zakona o parničnom postupku, sljedeće osobe oslobođene su plaćanja sudskih troškova državi:
tužitelji, u slučaju zahtjeva za naplatu uzdržavanja za dijete ili roditelja i u slučaju zahtjeva za utvrđivanje očinstva ako je postupak pokrenut istovremeno sa zahtjevom za naplatu uzdržavanja djeteta,
podnositelji zahtjeva u stvarima koje se odnose na priznanje ili priznanje i izvršenje strane odluke o naplati uzdržavanja za dijete ili roditelja,
tuženici u predmetima koji se odnose na smanjenje iznosa uzdržavanja za dijete ili roditelja koje je odredio sud.
Ako bivši bračni partner ili podnositelj zahtjeva koji traži priznanje ili priznanje i izvršenje strane sudske odluke u vezi s plaćanjem uzdržavanja za bivšeg bračnog partnera ili druge osobe podnese zahtjev za plaćanje u cilju osiguranja prethodne razine blagostanja, u skladu s četvrtim stavkom članka 43., sud ili sudac, uzimajući u obzir financijsko stanje pojedinaca, mogu u potpunosti ili u cijelosti osloboditi podnositelja zahtjeva plaćanja sudskih troškova državi ili mogu odgoditi plaćanje sudskih troškova državi ili podijeliti plaćanje u obroke.
Pravnu pomoć stranim podnositeljima zahtjeva ili podnositeljima zahtjeva koji imaju pravo na pravnu pomoć u skladu s Uredbom o uzdržavanju u Latviji pruža središnje tijelo osnovano u skladu s Uredbom, odnosno, uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje. Uprava Fonda za jamstva za uzdržavanje pruža pravnu pomoć i usluge zastupanja pred latvijskim sudovima i tijelima za ovrhu domaćim uzdržavanim osobama i stranim uzdržavanim osobama koje imaju pravo na pomoć u skladu s Uredbom.

19 Koje je mjere donijela ova država članica kako bi osigurala funkcioniranje aktivnosti opisanih u članku 51. Uredbe o uzdržavanju?

Latvija je izmijenila nekoliko nacionalnih zakona i propisa kako bi omogućila središnjem tijelu osnovanim u skladu s Uredbom o uzdržavanju da ispuni funkcije iz članka 51. Izmijenjenim latvijskim zakonima i propisima osigurava se pružanje pravne pomoći prekograničnim obveznicima uzdržavanja ili podnositeljima zahtjeva koji imaju pravo na pravnu pomoć u skladu s Uredbom, uključujući zastupanje predmetne osobe na sudu ili pred izvršnim tijelima.
Kako bi moglo utvrditi mjesto boravka obveznika uzdržavanja ili uzdržavane osobe u Latviji ili za prikupljanje informacija o obvezniku uzdržavanja ili uzdržavanoj osobi i lokaciji njihove imovine u Latviji, latvijsko središnje tijelo, odnosno uprava Fonda za jamstvo za uzdržavanje, ima izravni pristup različitim upisnicima u Latviji u kojima su navedene te informacije. Zahvaljujući informacijama koje može prikupiti izravno iz upisnika središnje tijelo može prikupiti dokumente i dokaze. U svrhe pokretanja ili olakšavanja postupaka, osiguranja nužnih privremenih mjera i prikupljanja dokaza, uprava Fonda ima pravo podnijeti zahtjev sudovima u Latviji u ime tužitelja ili podnositelja zahtjeva. Uprava Fonda može u ime tužitelja izravno sudu podnijeti zahtjev za utvrđivanje očinstva ako se on podnosi usporedno sa zahtjevom za plaćanje uzdržavanja.

Ova je internetska stranica dio portala Vaša Europa.
Važno nam je vaše mišljenje o korisnosti pruženih informacija.

This webpage is part of an EU quality network

Posljednji put ažurirano: 27/04/2023
Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.